

Meting taalvaardigheid

Voor u liggen de resultaten van een taalmeting. U kunt dat goed lezen. Maar, hoe staat het eigenlijk met de leesvaardigheid van de Brabander? En wie heeft moeite met lezen? In 2018 hebben we een eerste taalmeting gedaan. Deze Taalmeting hebben we na een jaar herhaald. Hoe staan we er nu voor? En waarom is het zo belangrijk om goed te kunnen lezen?

Het coronavirus zette ons leven op zijn kop. In het begin werden er maatregelen opgelegd die later weer werden versoepeld. Maar weet iedereen wat wél en niet mag, wanneer het weer mag en waarom het weer mag? Er wordt en werd veel gezegd en geschreven, maar het is niet voor iedereen vanzelfsprekend om informatie te lezen én te begrijpen. De groep voor wie lezen en het begrijpen van hetgeen je leest niet vanzelfsprekend is, is onbedoeld een risicogroep voor zichzelf en voor anderen.

Metten is weten

Om deze risicogroep wat beter in beeld te krijgen is de [Taalmeter 1F](#) uitgezet waarmee snel duidelijk wordt of iemand moeite heeft met lezen. We meten de leesvaardigheid van mensen, dit is niet hetzelfde als laaggeletterdheid.

In november 2018 zijn ruim 500 leestesten afgenomen bij inwoners in Brabant.

Ongeveer 11% van de Brabanders van 15 jaar en ouder slaagde niet voor deze test, wat betekent dat deze mensen echt moeite hebben met lezen.

Hoe staan we er nu voor?

Om een getrouw beeld te krijgen, moet je de vinger aan de pols blijven houden. Vandaar dat in november 2019 een tweede meting (ook wel 1-meting genoemd) is uitgevoerd, op dezelfde wijze als de 0-meting. Als we de 0-meting naast de 1-meting leggen, dan

lijken de resultaten in eerste instantie positief. We leggen de nadruk op 'lijken', want we moeten een aantal verschillen in de steekproefsamenstelling in gedachte houden bij de interpretatie van de resultaten. Ten opzichte van de 0-meting is het aandeel hoogopgeleiden namelijk iets groter onder de deelnemers van de 1-meting. Tevens hebben meer respondenten in Nederland op de basisschool gezeten en hebben minder mensen Nederlands als moedertaal. De resultaten, en met name de verschillen tussen de twee metingen, moeten dan ook met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Het huidige onderzoek heeft toch nieuwe inzichten opgeleverd. Waar mogelijk (en betrouwbaar) is er een vergelijking met de 0-meting gemaakt.

Vergelijking

In 2018 (de 0-meting) zakte 11% van de mensen voor de leestest, een jaar later (de 1-meting) was dit 7%. Hoewel dit verschil op totaalniveau nét niet significant is en dus op toeval gebaseerd kan zijn, zijn er meerdere indicatoren die wijzen op een verbetering van het leesniveau sinds de vorige meting. De gemiddelde score op de Taalmeter op totaalniveau is bijvoorbeeld wél significant gestegen: Waar men in 2018 21,12 punten scoorde op de Taalmeter, was dat een jaar later gemiddeld 21,56 punten.

Voor dit onderzoek is de Taalmeter 1F van Stichting Lezen & Schrijven gebruikt om de lees- en taalvaardigheid van ca. 500 Brabanders van 15 jaar en ouder in kaart te brengen. De Taalmeter is geen toets, maar een meter die aantoont of er mogelijk leesproblemen zijn. De meting is afgenomen op high traffic locaties verdeeld over 5 arbeidsmarktregio's. Ook zijn er in de landelijke gebieden via een deur-aan-deuractie mensen geworden. De verdeling was 70% stedelijk en 30% landelijk gebied.

Achtergrondkenmerken

Ook wanneer de data worden uitgesplitst naar achtergrondkenmerken, zijn er meerdere significante verschillen met de 0-meting zichtbaar. Alle significante verschillen kunnen geïnterpreteerd worden als positieve ontwikkelingen (oftewel, een significante stijging in gemiddelde scores of een significante daling in het aandeel gezakten).

Opleidingsniveau Opvallend is dat in vergelijking met de 0-meting de gemiddelde score op de Taalmeter onder laagopgeleiden significant is gestegen.

Nederlands als moedertaal De gemiddelde score onder respondenten die Nederlands als moedertaal hebben is ook significant gestegen.

In Nederland op de basisschool Ten slotte zien we ook een significante stijging in gemiddelde score voor de mensen die in Nederland op de basisschool hebben gezeten ten opzichte van de 0-meting.

Bovenstaande drie significante verschillen komen niet terug in het aandeel gezakten. Hierin zijn de verschillen niet significant.

Regio's

Binnen de provincie Noord-Brabant zijn er twee regio's waarin het percentage gezakten in beide metingen het laagst is. Dat zijn de regio's Noordoost-Brabant en Zuidoost-Brabant. In de andere drie regio's: West-Brabant, Midden-Brabant en Helmond-de Peel liggen de percentages hoger. In de laatste twee genoemde regio's is de gemiddelde score, behaald in de taaltest, significant gestegen tussen de twee metingen.

Deze taalmeting is uitgevoerd binnen het project Versterken taalvaardigheid. Dit project is onderdeel van het provinciale programma en is gericht op het versterken van de taalvaardigheid van Brabanders. Ondanks het grote aantal Brabanders dat worstelt met taal en lezen heeft het provinciebestuur besloten om het project Versterken taalvaardigheid stop te zetten.

Cubiss vindt dat het versterken van de taalvaardigheid van Brabanders de hoogste prioriteit moet krijgen. Samen, slagvaardig en slim kan alleen bereikt worden als iedereen mee kan doen.

In ogenschouw hierbij dient te worden genomen dat het om een relatief kleine onderzoeksgroep gaat van zo'n 100 personen per regio.

Aandacht blijft

Alhoewel er sprake lijkt te zijn van een voorzichtig positieve tendens, zijn we er nog lang niet. We moeten blijven investeren in het bestrijden van laaggeletterdheid. Er zijn nog steeds erg veel Brabanders die de basisvaardigheden missen om deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Zij hebben niet alleen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen, maar missen vaak ook digitale, financiële, sociale, juridische en gezondheidsvaardigheden. Als je informatie niet goed begrijpt, is de kans groot dat je minder zelfredzaam, minder sociaal actief en minder gezond bent dan geletterde mensen. Het is lastiger om werk te vinden, je financiën op orde te houden of om een bijsluiter van medicijnen te lezen. Behalve dit alles, kost laaggeletterdheid de maatschappij ook nog eens erg veel geld. Uit [onderzoek](#) van PricewaterhouseCoopers blijkt dat de totale maatschappelijke kosten jaarlijks maar liefst € 1,13 miljard bedragen.

Corona laat ons dit jaar zien hoe belangrijk het is om te kunnen lezen en schrijven. Maar als het virus weg is, dan is de laagtaalvaardigheid niet verdwenen. We blijven mensen daarom bewustmaken van het belang van goede taalvaardigheden op de werkvloer en daarbuiten. En de risico's die daarmee gepaard gaan. Het is ons aller verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan en kan blijven doen.

Blijf gezond en help elkaar!

Saskia von der Fuhr, adviseur Cubiss

06 51 61 50 28 | s.vonderfuhr@cubiss.nl

Yvonne van den Berg, Cubiss projectleider Versterken taalvaardigheid

06 30 07 49 53 | y.vandenberg@cubiss.nl